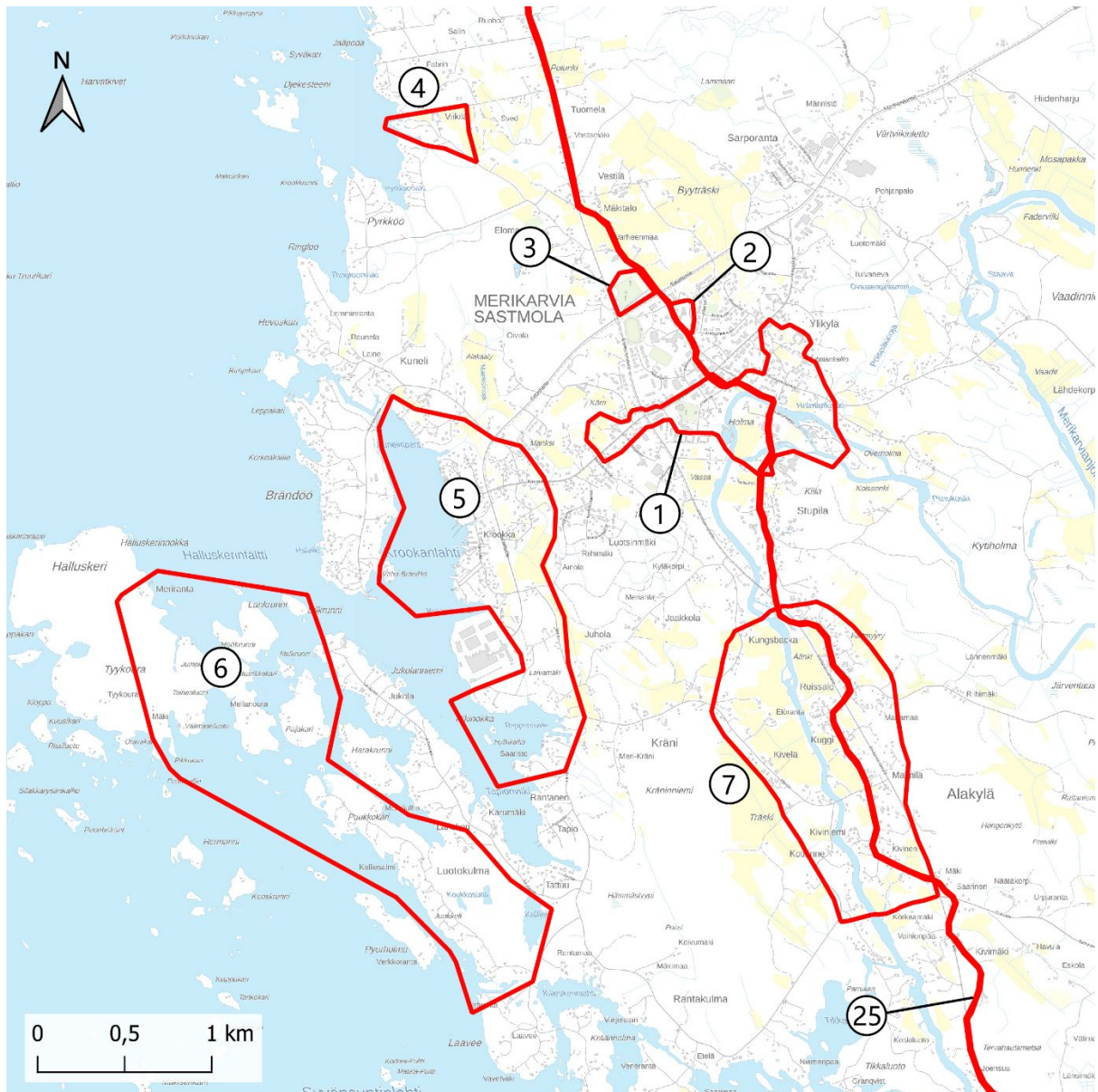

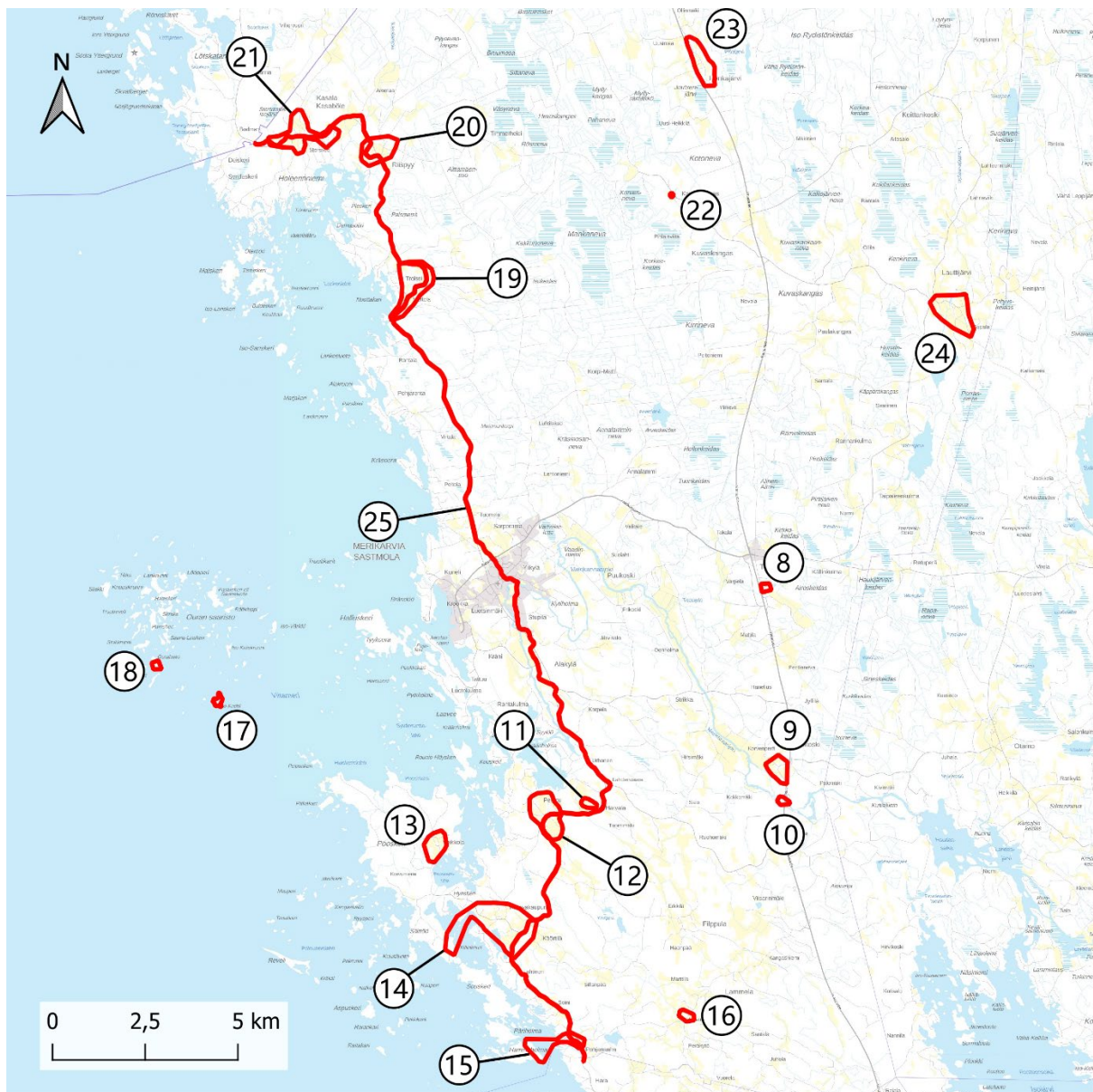
Satakunnan maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt 2023

MERIKARVIA

Merikarvian keskustan arvoalueet

Merikarvian muut arvoalueet

1. Merikarvian kirkonkylä
2. Pohjatalo
3. Siunauskappeli ja uusi hautausmaa
4. Viikilän tila
5. Krookka
6. Luotokulman kalastus- ja pientilat
7. Alakylä
8. Harjun tila
9. Lankosken kylä
10. Lankosken sillan ympäristö
11. Kallio ja Uusitalo
12. Peipun kylä
13. Pooskerin tila
14. Köörttilän kylä
15. Pohjansaha
16. Vanhatalon tila
17. Kaddin kalastusmajat
18. Ouraluoto
19. Trolssi
20. Riispyyn kylä
21. Kasalan kylä
22. Korvenkankaan tila
23. Honkajärven kylä
24. Lauttijärvenkylä
25. Pohjanlahden rantatie

MUUTOKSET

ALUEET	POISTETTU, SYY	SISÄLTYY ALUEESEEN	UUSI NIMI
Holmankosken kulttuurimaisema, Ylikylä	sisältyy >		Merikarvian kirkonkylä
Krookka, Ylikylä			Krookka
Alakylän kulttuurimaisema			Alakylä
Peipun kylä ja kulttuurimaisema			Peipun kylä
Köörtilän kylä ja kulttuurimaisema			Köörtilän kylä
Pooskeri (Veikkola)			Pooskerin tila
Pori Pohjansaha			Pohjansaha
Filppulan kylä	paikallisesti merkittävä		
Lankosken kylä			
Lankosken silta ja kulttuurimaisema			Lankosken sillan ympäristö
Tuorilan vanha kyläkeskus	paikallisesti merkittävä		
Lauttijärven kylä			
Honkajärven kylä			
Riispyyn kylä ja kulttuurimaisema			Riispyyn kylä
Trolssi, Ylikylä			Trolssi
Kasalan kylä ja kulttuurimaisema			Kasalan kylä
Alakylän kalastus- ja pientilat			Luotokulman kalastus- ja pientilat
Harjun tila			UUSI ALUE
Siunauskappeli ja uusi hautausmaa			UUSI ALUE
Kaddin kalastusmajat			
Ouraluoto			UUSI ALUE
Viikilä, Ylikylä			Viikilän tila
Pohjatalo			UUSI ALUE
Korvenkankaan tila			UUSI ALUE
Kallio ja Uusitalo			
Satakunnan rakennusperintö 2005 kohteet	POISTETTU, SYY	SISÄLTYY ALUEESEEN	
Merikarvian kirkko, Ylikylä		Merikarvian kirkonkylä	
Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakoti, Ylikylä		Merikarvian kirkonkylä	
Pohjatalo (Norrgård, Norkooli), Ylikylä		Pohjatalo	
Impivaara ja Mäkivaara, Ylikylä		Merikarvian kirkonkylä	

Merikarvian sairaala, Ylikylä		Merikarvian kirkonkylä	
Entinen apteekin talo, Ylikylä		Merikarvian kirkonkylä	
Kallio ja Uusitalo, Harvala		Kallio ja Uusitalo	
Vanhatalo, Lammela		Vanhatalo	
Kangasniemi	paikallisesti merkittävä		
Korvenkangas, Riispyy		Korvenkankaan tila	
Kasalan kalasatama	paikallisesti merkittävä		
Leppäkarin kalastussatama	paikallisesti merkittävä		
Merimaa, Peipun Kuuskeri	paikallisesti merkittävä		
Kaddin kalastajamajat, Oura		Kaddin kalastusmajat	
Alakylän Riipperinviiki		Krookka	

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Merikarvian kirkonkylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Vanha Heikkilä
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Matilda Roslin-Kalliolan koti
Papintien varrella oikealla
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Pappila
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Lukkarila
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Seurakuntakeskus
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

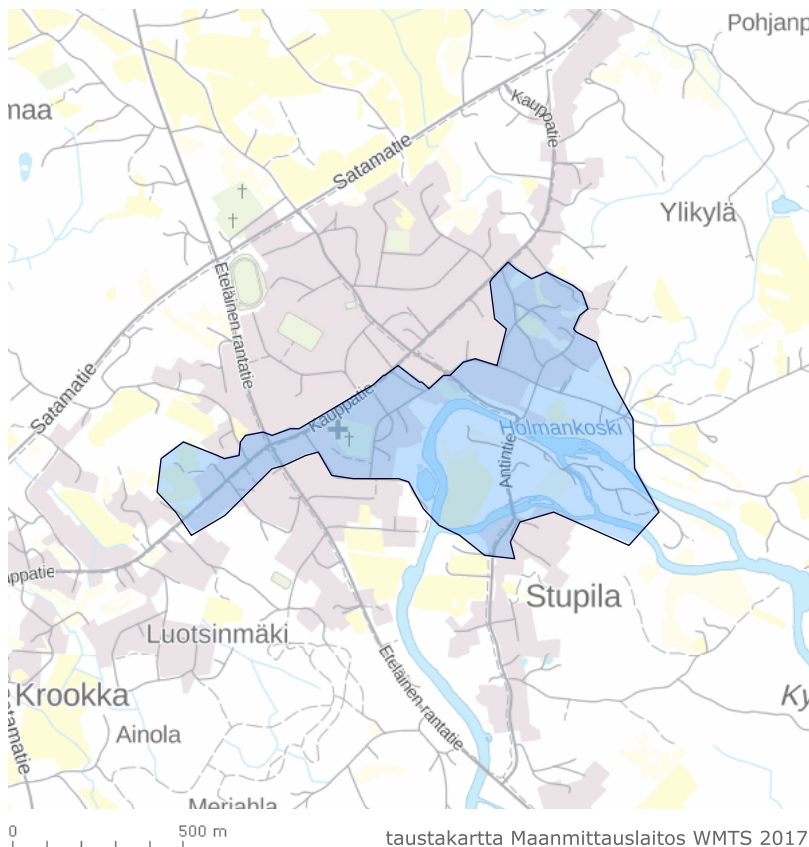
Kuvateksti: Holmankoski
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Mieslaulajien talo
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Louhi Kauppatien varrella
 Kuvalaji: yleiskuva
 Kuvaaja: Hanna Partanen
 Kuvausaika: 29.4.2009

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Ylikylä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kirkkomaat · kirkkorakennukset · maatilojen päärakennukset · seurakuntatalot ·

Kuvaus

Merikarvian vuonna 1899 valmistunut ristikirkko on yksi Suomen suurimmista puukirkoista. Istumapaikkoja on yli 2000. Kirkko on järjestyksessä neljäs samalla paikalla, jolle ensimmäinen kirkko valmistui vuosina 1650-1670. Nykyisen, tyyliltään uusrenessanssia edustavan kirkon on suunnitellut Johan Nordstrand. Rakennuksen keskellä kohoaa terävähuippuinen torni, jossa on kello. Pieniruutuisten ikkunoiden päät on useassa kohdassa viistetty, ja seinäpintoja jäsentävät koristeelliset puuleikkaukset. Kirkon vieressä on vuonna 1816 valmistunut pohjalaistyylinen kellotapuli ja 1900-luvun alun lainamakasiini sekä Lukkarin puustelli 1880-luvulta. Sankarihautausmaan on suunnitellut arkkitehti Veikko Larkas.

Arkkitehti A.W. Arppen suunnittelema kirkkoherran pappila sijaitsee Merikarvianjoen rannalla, kirkolta johtavan Papintien päässä. Pihapiiriin kuuluvat vuonna 1820 valmistunut empiretyylinen pappilarakennus, vuonna 1883 rakennettu renki- ja leivintupa ja samoihin aikoihin valmistunut saunarakennus.

Papintien varrella sijaitsee 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa rakennettu itsellisasumus, joka oli kirjailija Matilda Roslin-Kalliolan koti. Rakennus on säilytetty alkuperäisessä asussaan museona.

Krookan satamaan johtavan Kauppatien varrella on säilynyt joitain vanhoja liikerakennuksia, joista mainittavin on vuonna 1900 rakennettu entinen apteekin talo. Rakennuksen julkisivut on jäsennelty rikkaasti puuleikkauksin. Pihapiiriin kuuluvat lisäksi pirttirakennus ja luhtiaitta.

Merikarvianjoen pohjoispuolella on vanhoja talonpoikaistiloja rakennuksineen. Impivaara sijaitsee näkyvällä paikalla mäen päällä Ylikylässä. 1800-1900-lukujen vaihteessa rakennettu päärakennus edustaa seudulle ominaista talonpoikaisarkkitehtuuria. Edustavia pihapiirejä ovat myös mm. Vanha-Heikkilän pihapiiri 1800-luvun lopun rakennuksineen Kaasmannintien varrella ja Vanhatalon pihapiiri Holmankosken rannalla.

Holmansaaren kohdalla Merikarvianjoki haarautuu kahdeksi uomaksi, joiden rannat ovat maisemallisesti edustavat. Holmankoskessa ja Myllykoskessa on ollut myllyjä ja sahoja jo 1600-luvulta. Myllykoskessa on vielä nähtävissä kiviset patouomat ja vanha Setälän sahamylly. Holmankosken rannalla on entinen Kalkuttan saha ja Uudentalon mylly.

Antintien varrella on vuonna 1900 valmistunut entinen vapaapalokunnan talo, joka on toiminut myös suojeluskuntatalona ja Mieslaulajien talona. Merikarvianjoen eteläpuolella sijaitsee 1900-luvun alussa valmistunut uusklassistinen sairaala, joka lopetti toimintansa vuonna 1987, kun uusi terveysasema valmistui viereiselle tontille.

Arviointi

Vanha kirkonkylä, jossa monipuolista kulttuuri- ja elinkeinohistoriallista rakennuskantaa sekä yksi Suomen suurimmista puukirkoista.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuuden, kaupankäynnin ja liikenteen historia, aatehistoria, henkilöhistoria, sosiaalishistoria, hallintohistoria, kulttuurihistoria
rakennushistoriallinen: tyyppillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus
maisemallinen: taajamakuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjatalo

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Partanen Hanna
Kuvausaika: 4.6.2009

Kuvateksti: Pohjatalo
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Pohjatalo, makasiini
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Ylikylä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

maatilat · maatilojen päärakennukset · makasiinit
 (varastorakennukset) · päiväkodit · tiilirakennukset · varvasmyllyt · vilja-aitat ·

Kuvaus

Antintien varrella, Ylikylän keskustassa sijaitsee 1700-luvun puolivälissä perustettu entinen Måggin tilan osatalo, jonka nykyinen rakennuskanta on muotoutunut 1800-luvun puolivälistä 1900-luvun alkupuolelle. Pihapiiriin kuuluu 1800-luvun puolivälissä valmistunut ja 1980-luvulla laajennettu päärakennus, 1800-luvun lopun pirttirakennus, kolme aittaa, aittarivi, Riispyystä tuotu tuulimylly, 1920-luvun mansardikattoinen asuinrakennus, 1900-luvun alun ulkorakennus ja tiilinen makasiini, ns. pyttymuseo 1900-luvun alkupuolelta. Rakennuksissa toimii päiväkot.

Arviointi

Erittäin edustava ja monipuolinen 1800-luvun lopun rakennusryhmä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, elinkeinohistoria, sosiaalihistoria, kulttuurihistoria
 rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus
 maisemallinen: taajamakuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

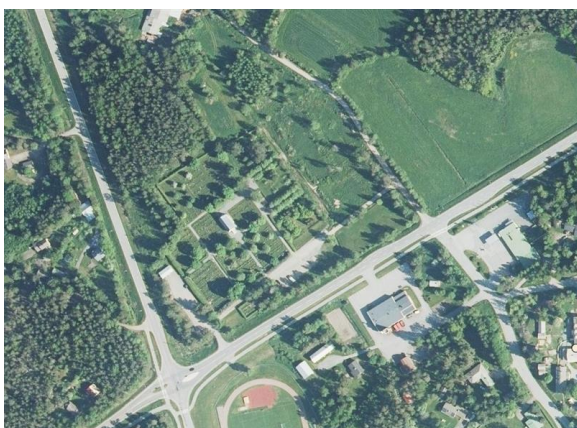
Siunauskappeli ja uusi hautausmaa

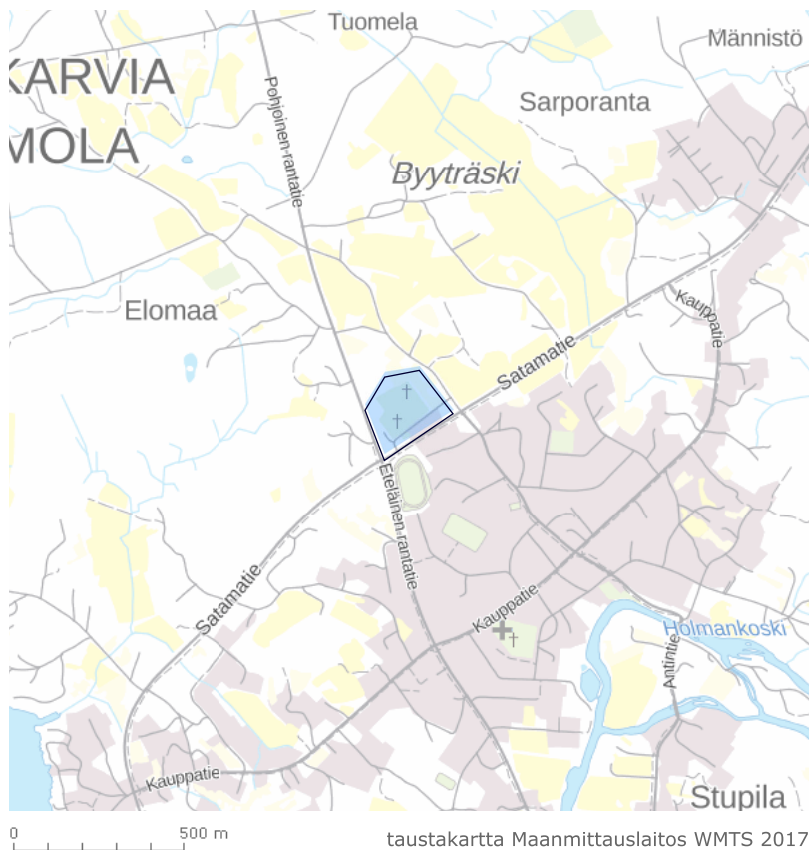
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Ilmakuva hautausmaasta
Kuvalaji: asemapiirros
Kuvausaika: 2021
Viitteet: Maanmittauslaitos,
Paikkatietoikkuna

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Ylikylä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

hautausmaat · siunauskappelit ·

Kuvaus

1900-luvun alussa kirkon ympärillä oleva hautausmaa alkoi käydä ahtaaksi ja vuonna 1921 seurakunta osti Porgarin pelto -nimisen maa-alueen uudeksi hautausmaaksi. Geometrisesti jäsenneellyn hautausmaan keskelle rakennettiin arkkitehti Katri Janssonin suunnittelema siunauskappeli. Kappeli ja hautausmaa vihittiin käyttöön vuonna 1931. Hautausmaa sijaitsee maisemallisesti merkittävällä paikalla Rantatien ja Satamatien risteyksessä.

Arviointi

1920-luvun klassismia edustava kappeli ja hautausmaa maisemallisesti merkittävällä paikalla.

Arvot:

historiallinen: kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

todistusvoimaisuus

maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Viikilän tila

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Partanen Hanna
Kuvausaika: 28.5.2009

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvausaika: 2011

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Ylikylä
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Viikilässä on komea, 1900-luvun alussa rakennettu päärakennus, jossa on kaksi kuistia. Rakennus on parvekekaiteita lukuun ottamatta säilyttänyt alkuperäiset ominaispiirteensä. Julkisivujen yksityiskohdat ovat saman tyyliä kuin apteekin talossa. Pihapiirissä on Vaarintalo, jossa on suuri leivinuuni. Porstuakamaria on käytetty myös vankihuoneena. Rakennuksen jatkeena on puuvaja. Pihapiiriä täydentävät vinkkeliin rakennettu navetta-, talli- ja saunarivi, aitta, varastorakennus mankelihuoneineen ja tien varressa riihi. Rannassa on lisäksi verkkohuoneita.

Arviointi

Perinteisen asunsa säilyttänyt merikarvialaistalo lukuisine piharakennuksineen.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria,
rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen
todistusvoimaisuus,
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Krookka

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

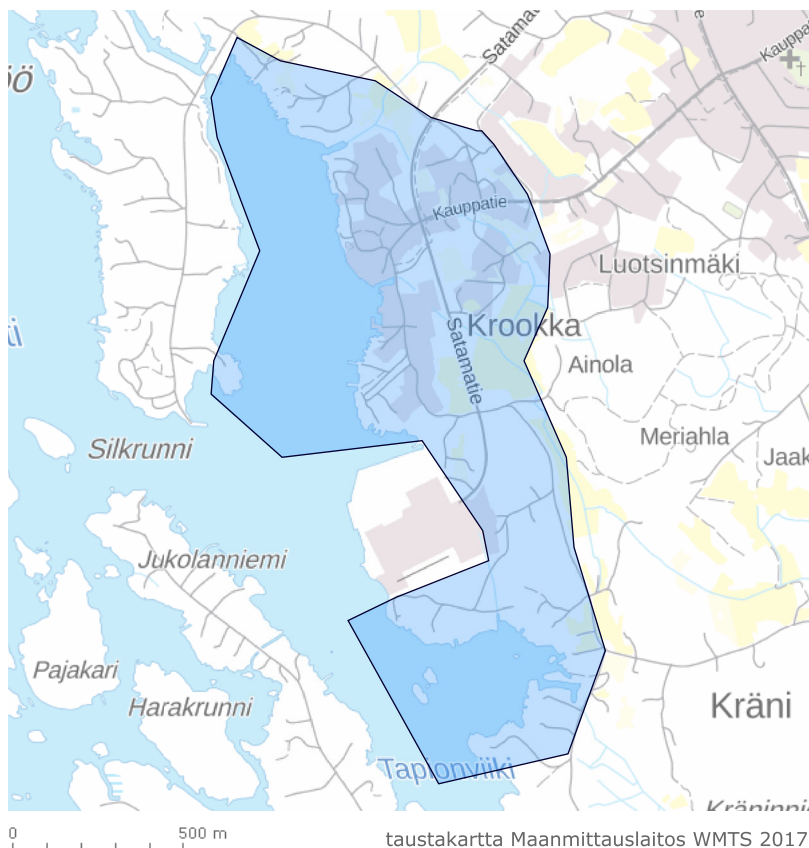
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvateksti: Kalliorinne
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Mervi Lehto
Kuvausaika: 2011

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Ylikylä
 Alueyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

asuinrakennukset · kalansavustamot · kalatalouden rakennukset · koulurakennukset · luonnonsatamat · piensatamat · venesatamat ·

Kuvaus

Krookka oli 1900-luvun alkupuolella merkittävä silakanpyynnin keskus. Suojaisan satama-alueen laidalle on muodostunut tiivis kylä, jossa on vanhoja rantahuoneita ja joukko asuinrakennuksia. Kunelinperällä on kaksi ryhmää rantahuoneita ja verstasrakennus. Sataman eteläpuolella on savustamorakennuksia, joista osa on muutettu ulkoasultaan. Brandinviikin pohjukassa on komea mansardikattoinen huvilatyyppinen asuinrakennus. Alueella on toiminut myös tynnyreitä ja kalansäilytysastioita valmistaneita verstaita. Krookan maisemakokonaisuuteen liittyy myös Ylikylän vanha puinen kansakoulu vuodelta 1898. Alakylän Riipperinviikin rannalla on ryhmä vanhoja rantahuoneita, joiden päädyt avautuvat merelle.

Arviointi

Merenkulun ja kalastuksen luomaa maisemaa rantahuoneineen ja asuinrakennuksineen.

Arvot:
 historiallinen: asutushistoria, elinkeinohistoria, sivistyshistoria, sosiaalihistoria, kulttuurihistoria
 rakennushistoriallinen: tyyppisyys, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus
 maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Luotokulman kalastus- ja pientilat

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Pentti Pere
Kuvausaika: 2011

Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Pentti Pere
Kuvausaika: 2011

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Pentti Pere
Kuvausaika: 2011

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Pentti Pere
Kuvausaika: 2011

Kuvalaji:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

yleiskuva
Pentti Pere
2011

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Alakylä
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kalastusrakenteet · pientilat · torpat · venevajat ·

Kuvaus

Luotokulmalla ja edustan saarilla Halluskeriin saakka on säilynyt edustavia vanhoja kalastus- ja pientiloja pihapiireineen.

Arviointi

Kalastuselinkeinon synnyttämiä pientiloja.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, elinkeinohistoria, sosiaalhistoria, kulttuurihistoria
rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

todistusvoimaisuus
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Alakylä

Kuvateksti: Rogelin talo Alakylässä.
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Alakylä
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Alakylä
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Alakylä
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti:
Kuvalagi:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

Alakylä
yksityiskohtakuva
Putkonen Lauri
2004

Kuvalagi:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

yleiskuva
Niina Uusi-Seppä
2022

Kuvalagi:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

yleiskuva
Niina Uusi-Seppä
2022

Kuvalagi:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

yleiskuva
Niina Uusi-Seppä
2022

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Alakylä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kylämaisema · maatilat · maatilojen päärakennukset · työväenasunnot · uskonnolliset rakennukset ·

Kuvaus

Alakylän asutus on syntynyt ilmeisesti 1300-luvun alussa samoihin aikoihin Ylikylän kanssa. Osaksi uuden tien ansiosta Alakylän rakennuskanta on säilynyt erittäin hyvin. 1700-luvun loppupuolella kylä oli ns. varhemman herännäisyyden keskus, josta käsin saarnaaja Anna Rogel vaikutti. Saarnakalliolle on pystytetty hänen muistomerkkinsä vuonna 1870. Vanhan kyläraitin varrella on lukuisia 1800-luvun päärakennuksia ja aittoja. Merikarvianjoen länsirannalla, kylän pohjoisosassa on Kungsbackan tilan pihapiiri, jonka päärakennuksen kuistin lehtisaha- ja pilasterikoristelu on erityisen monimuotoinen.

Arviointi

Poikkeuksellisen hyvin säilynyt tiivis kyläympäristö. Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, aatehistoria, henkilöhistoria, sosiaalishistoria, kulttuurihistoria
 rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen
 todistusvoimaisuus
 maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Harjun tila

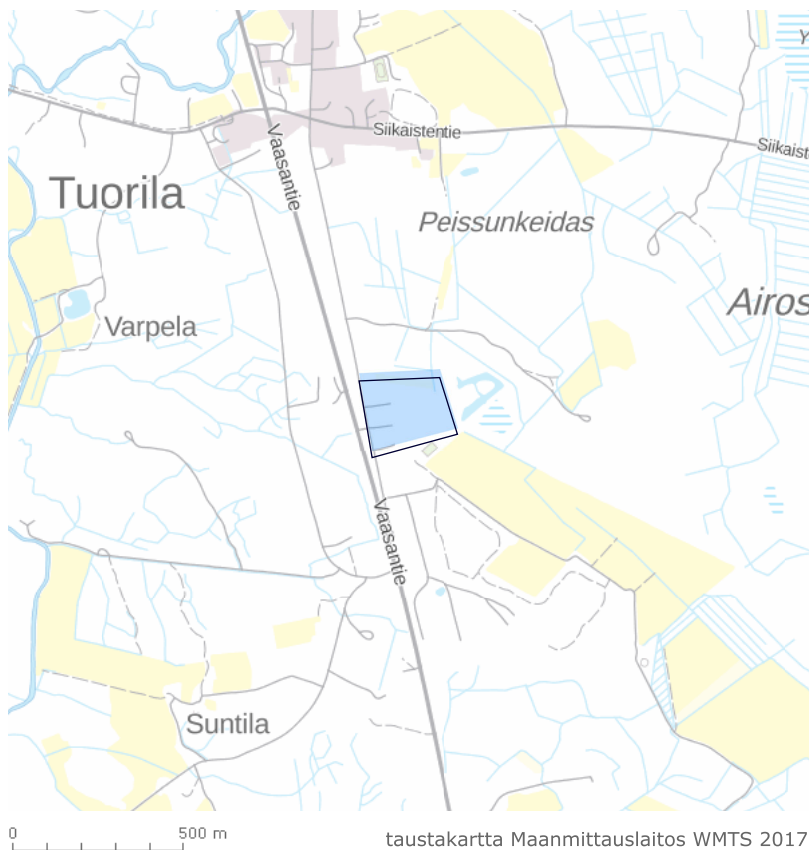
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Tuorila
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kunnalliskodit · maatilat · tanssilavat ·

Kuvaus

Harjun tilan paikalla on toiminut 1800-luvun puolivälin jälkeen mm. lasitehdas ja oluttehdas. Vuonna 1886 nimismies Magnus Wilhelm Selander osti tilukset itselleen. Nimismies asui tilalla aina vuoteen 1918 asti, jolloin paikalle perustettiin lastenkoti. Päärakennus kuitenkin paloi vuonna 1921, minkä jälkeen paikalle rakennettiin Merikarvian kunnalliskoti ja mielisairaala talousrakennuksineen. Tila säilyi kunnalliskotina 1980-luvulle asti, minkä jälkeen sinne perustettiin maineikas viihde- ja tanssikeskus Merikievari. 2020 alkaen alueella on toiminut maatilamatkailuyritys kotieläinpihoineen.

Arviointi

Monipuolista elinkeino- ja sosiaalihistoriaa omaava tila maisemallisesti näkyvällä paikalla.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, elinkeinohistoria, sosiaalihistoria, kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, historiallinen kerroksisuus

maisemallinen: taajamakuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Lankosken kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Lankoski
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kyläraitit · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Lankoski asutettiin pysyvästi vasta 1600- ja 1700-lukujen vaihteessa. Lankoskella toimi sahalaitos jo 1700-luvun puolivälissä. Johan Liljeblad perusti 1840 paikalle pienen paperitehtaan ja samoihin aikoihin myös saviastiatehtaan. Naimakaupan kautta Lankoski teollisuuslaitoksineen siirtyi 1800-luvun puolivälissä Antti Ahlströmin haltuun. Kylän rakennuskanta on hyvin edustavaa. Saman raitin varrella lähellä toisiaan ovat aumakattoinen Isotalo sekä Erkintalo ja Heikintalo, jotka ovat paritupatyyppejä ja punamullattuja. Kaikki kolme päärakennusta on rakennettu 1800-luvun puolivälin jälkeen. Isotalon rakennukset on suojeltu rakennussuojelulain nojalla.

Arviointi

Vanhan rakennuskantansa hyvin säilyttänyt pieni kylä, jossa yksi taloista on rakennussuojelulain nojalla suojeltu. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria,

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

todistusvoimaisuus,

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Lankosken sillan ympäristö

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Lankoski
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

sillanpaikat · vesimyllyt ·

Kuvaus

Lankosken teollisesta menneisyydestä kertovat kosken pengerrykset, pato sekä 1800-luvulta oleva mylly, joka on muutettu kahvilaksi. Lankosken kaksiaukkoinen kiviholvisilta on rakennettu 1887. Rakentajana toimi talollinen Maurits Tuorila. Uuden sillan valmistuttua vuonna 1960 Lankosken vanha silta jäi levähdyspaikaksi ja vuonna 1987 se nimettiin Tiehallinnon museosillaksi.

Arviointi

Teollisuushistoriallisesti merkittävä paikka, jossa vanha kivisilta. Valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuuden ja liikenteen historia

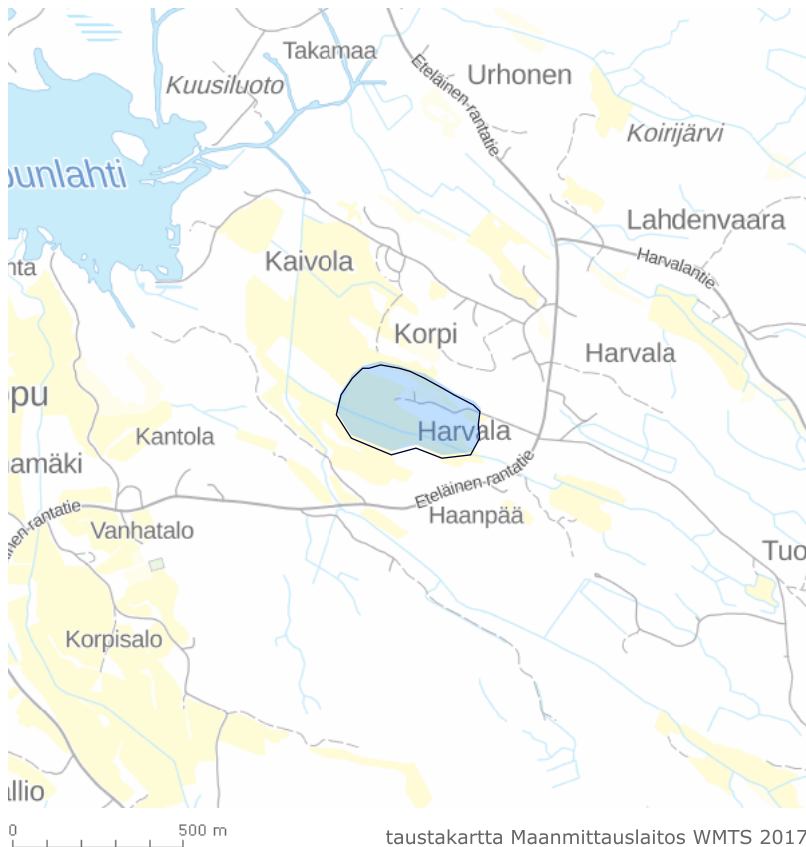
rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen kerroksisuus
 maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Kallio ja Uusitalo

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Peippu
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Alueella on edustavat empire-ilmeiset paritupatyyppiset päärakennukset ja pihapiirien talousrakennukset. Kohteeseen liittyy etelään avautuva peltomaisema.

Arviointi

Kylän kaksi talonpoikaista pihapiiriä pienipiirteisessä kulttuurimaisemassa.

Arvot:
historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria,
rakennushistoriallinen: edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Peipun kylä

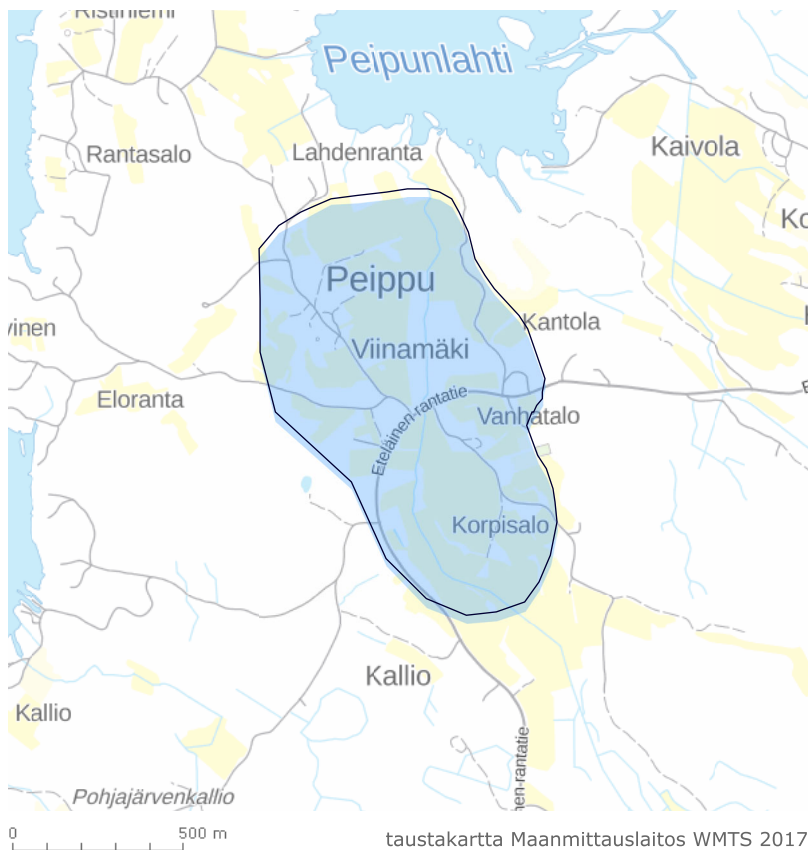
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kuvateksti: Peippu, Vanhatalo
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Peippu, Vanhatalo
Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Peippu
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Peipun kylä on syntynyt 1700-luvulla. Vanhaa, seudulle tyypillistä talonpoikaista rakennuskantaa on mm. Vanhatalon tilalla ja rantaan johtavan tien varrella.

Arviointi

Kylämaisema, jossa Merikarvialle tyypillisiä 1800-luvun talonpoikaistaloja.

Arvot:
 historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria,
 rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus
 maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pooskerin tila

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Partanen Hanna
Kuvausaika: 4.6.2009

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Mervi Lehto
Kuvausaika: 2011

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Pooskeri
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kartanot (maatilat) · luhtiaitat · maatalousrakennukset · tuulimyllyt · vilja-aitat ·

Kuvaus

Pooskerin saari kuului Ulvilan Sunniemen kartanoon ainakin 1600-luvulta 1900-luvun alkuun saakka. Saarta käytettiin laidunmaana ja siellä oli torppa. Veikkolan päärakennus on vuodelta 1721. Se korjattiin 1920- ja 1930-lukujen vaihteessa arkkitehti Karl Lindahlin laatiman suunnitelman mukaan. Sen vieressä on vanha pirttirivi. Entisiä työväenasuntoja on muutama. Lisäksi alueelle on siirretty vanhoja aittoja, luhti ja tuulimylly. Rakennusryhmän ympärillä on viljelys- ja niittymaisemaa.

Arviointi

Saaristotila rakennuksineen vanhan kulttuurimaiseman keskellä.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria,

rakennushistoriallinen: edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Köörtilän kylä

Kuvateksti: Köörtilä
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvateksti: Köörtilää
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Köörtilää
 Kuvalaji: yleiskuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Köörtilää
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Köörtilää
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Köörtilää
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Köörttilä, kalasatama
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Köörttilä, kalasatama
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvalaji: yleiskuva
 Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
 Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
 Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
 Kuvausaika: 2012

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Kööriä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kalatalouden rakennukset · kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Kööriä kylä on Merikarvian vanhimpia kyliä, joka on asutettu jo 1300-luvulla. Perinteistä rakennuskantaa on säilynyt mm. Honkalan, Tommilan, Räbbin, Vanhatalon, Mobergin ja Ala-Mikkolan pihapiireissä. Honkalan päärakennuksessa on "siikaislainen" kuisti. Sataman lähellä on tiheään rakennettu Katavakaupunki, jonka vanha rakennuskanta on pienimuotoista torppa-asutusta. Kylän menneisyyteen oleellisesti liittyvä Kalasatama on ollut toiminnassa 1800-luvun lopulta lähtien. Nykyinen rakennusranta on pääosin 1900-luvun alkupuolelta ja puolivälistä. Satama toimii nykyisin yhteisenä venerantana. Rakennuksia on viisi, 1920-luvulla paikalle tuotu aitta ja neljä rantahuonetta eri vuosikymmeniltä. Lähisaarissa on vanhoja kalastustiloja.

Arviointi

Valtakunnallisesti merkittävä maataloudesta ja kalastuksesta elantonsa saanut kylä, jossa runsaasti 1800-luvun perinteistä rakennuskantaa.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, elinkeinohistoria, sosiaalishistoria, kulttuurihistoria
 rakennushistoriallinen: edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus
 maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

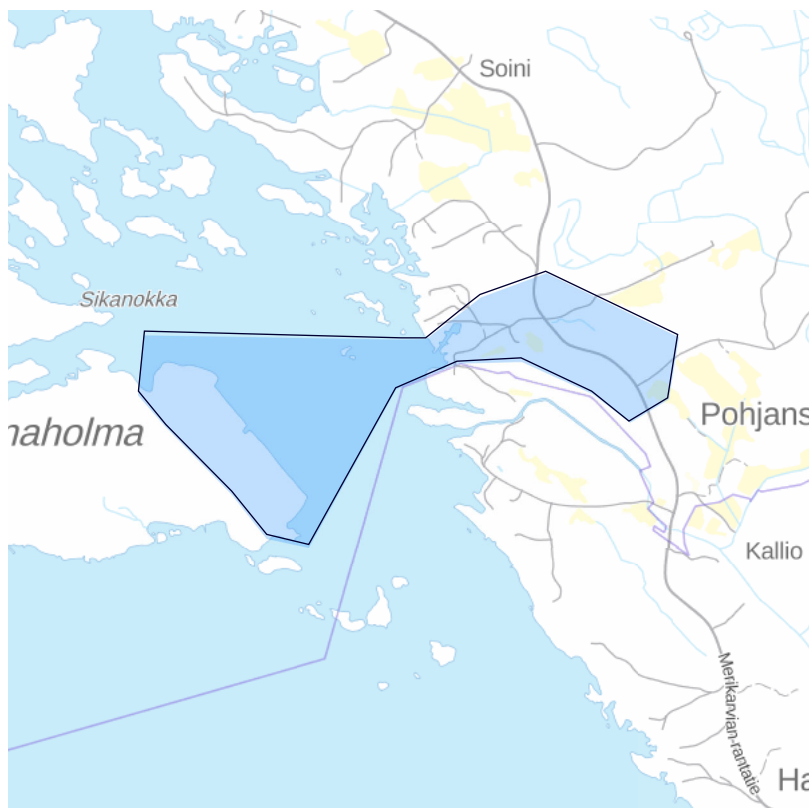
Pohjansaha

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

0 500 m taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Köörtlä
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

sahayhdyskunnat · työväen asuinrakennukset ·

Kuvaus

Paikalle perustettiin ensimmäinen saha vuonna 1756. Merkittävämmäksi muodostui kuitenkin 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa toiminut läheisen Haminaholman saaren höyrysaha. Nykyinen punatupainen asutus on entisen sahatyöväestön perua. Haminaholman saarella ovat säilyneet sahan perustukset, yksi mansardikattoinen komea asuinrakennus ja punamullattu varastorakennus.

Arviointi

Historiallinen saha-alue, jonka ympäristössä on säilynyt pienimuotoista työväenasuinalueita.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuuden historia, sosiaalishistoria

rakennushistoriallinen: tyyppisyys, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

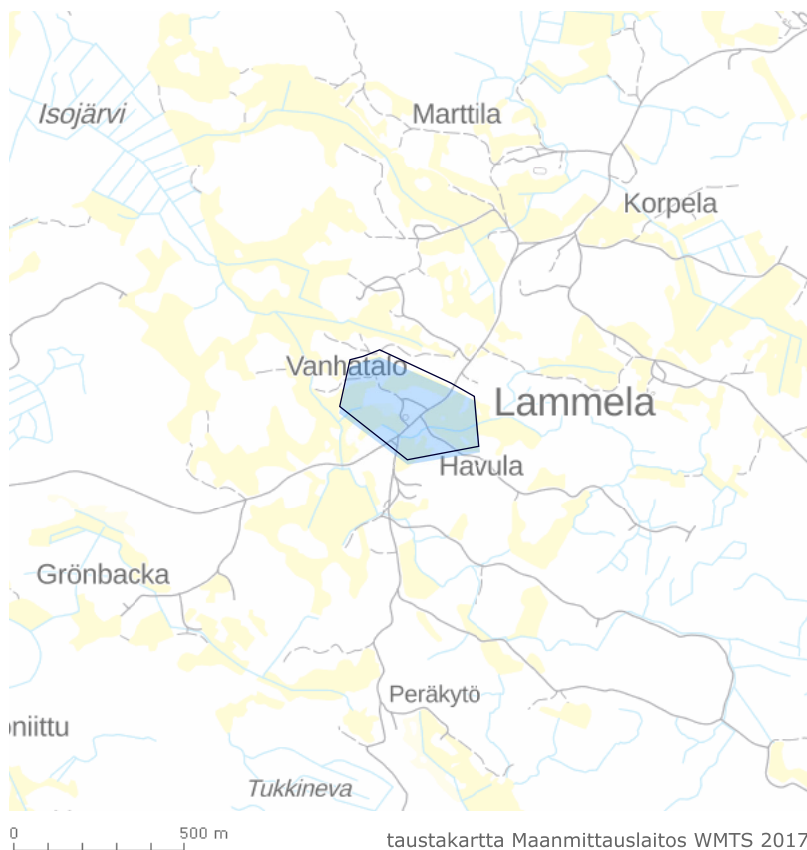
maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Vanhatalon tila

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Lammela
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kinävetat · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Vanhatalon päärakennus on valmistunut vuonna 1863. Kuistin harjalla on vellikello. Suuri luonnonkivistä ja tiilestä muurattu karjarakennus on vuodelta 1893 ja sen vieressä oleva kellari on vuodelta 1881.

Arviointi

Merikarvialle tyypillinen, rikkaasti jäsennelty 1800-luvun talonpoikaistalo piharakennuksineen.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalishistoria,
rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen
todistusvoimaisuus
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

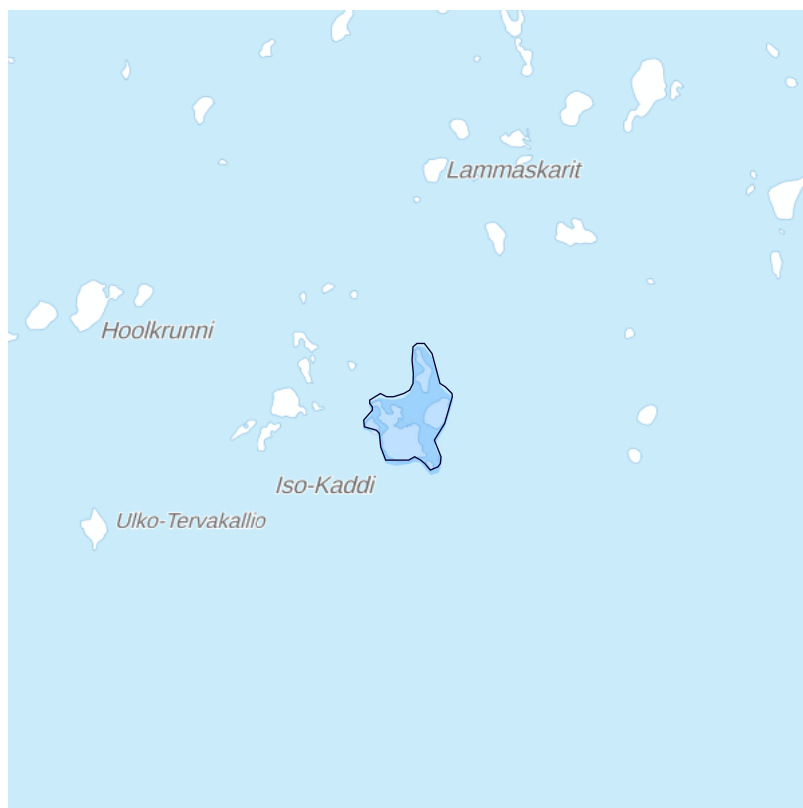
Kaddin kalastusmajat

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

0 500 m

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Ylikylä
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kalastuspaikat (pyyntipaikat) · kalastusrakenteet ·

Kuvaus

Kaddin kalastustukikohta Ouran saaristossa syntyi avomerikalastuksen ja hylkeenpyynnin tukikohdaksi viimeistään 1800-luvun alussa. Kalamajat ovat huoneen ja pienen tuvan käsittäviä rakennuksia, joista vanhimmat ovat 1800-luvulta.

Arviointi

Valtakunnallisesti merkittävä, harvinainen ulkosaariston kalastustukikohta.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, elinkeinohistoria, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

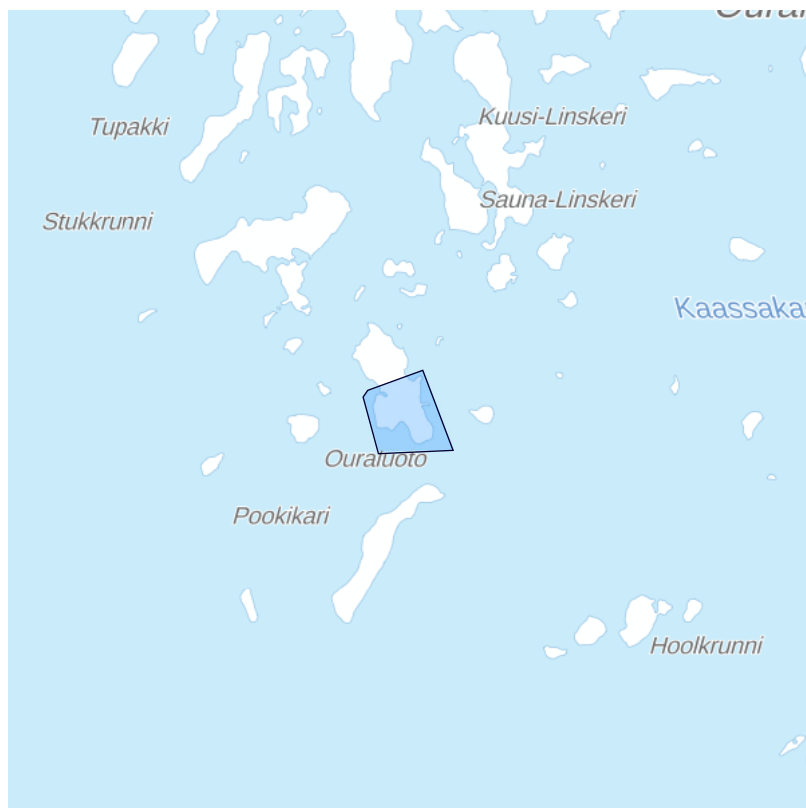
Ouraluoto

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

0 500 m

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Alakylä
Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

luotsiasemat · saaristomaisema ·

Kuvaus

Ouraluodolla toimi luotsilaitos vuosina 1851-1968. Alkuperäisen, vuonna 1857 rakennetun luotsivartiotuvan tilalle rakennettiin vuonna 1937 nykyinen luotsiasemarakennus. Se edustaa hahmoltaan ja julkisivumateriaaleiltaan oman aikansa luotsiasema-arkkitehtuuria. Venäläiset sotilaat rakensivat Ryssänkasarmina tunnetun majoitusrakennuksen vuonna 1916. Rakennukset ovat matkailukäytössä.

Arviointi

1930-luvun luotsiasema omaleimaisessa saaristomaisemassa.

Arvot:

historiallinen: kaupankäynnin ja liikenteen historia, kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Trolssi

Kuvateksti: Erkkilä
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2010

Kuvateksti: Trolssi, kiviaitaa
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, Erkkilä
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, Erkkilä
Kuvalagi: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, Erkkilä
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssin kylää
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssin kylää
 Kuvalaji: yleiskuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssin kylää
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, pellonhaltijakivi
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, pellonhaltijakivi
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, pellonhaltijakivi
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Trolssi, pellonhaltijakivi
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

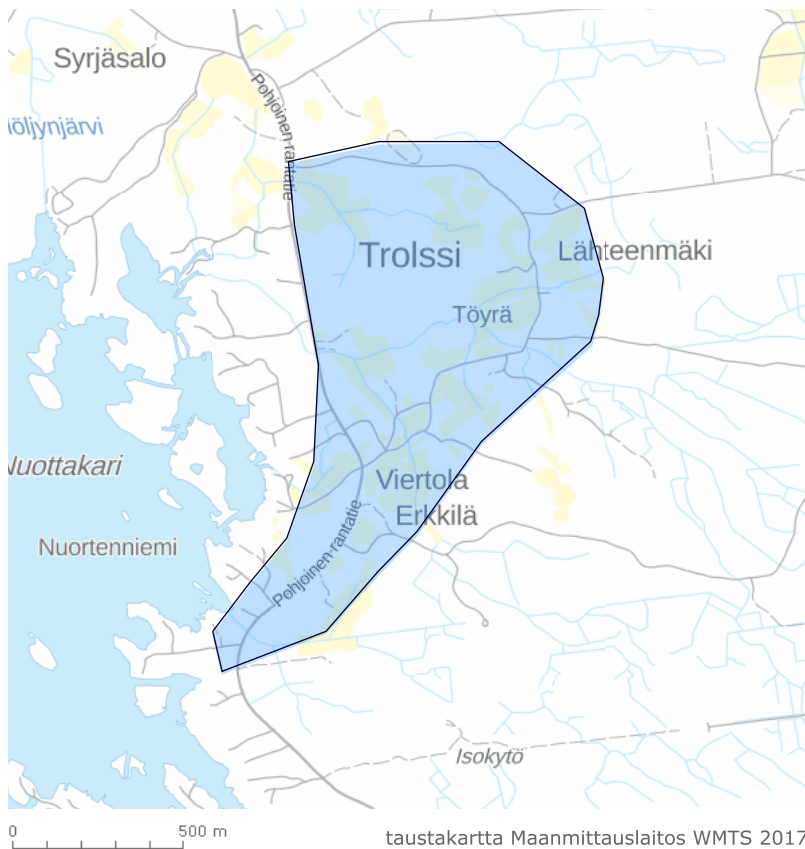
Kuvalaji:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

yleiskuva
Niina Uusi-Seppä
2010

Kuvalaji:
Kuvaaja:
Kuvausaika:

yleiskuva
Niina Uusi-Seppä
2010

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Ylikylä
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

kiviaidat · kulkuväylät · kylämaisema · kyläraitit · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Trolssi asutettiin vasta 1750-luvulla. Uudisasukkaat ovat tuolloin peltoja raivatessaan vääntäneet valtavan määrän kiviä aidoiksi ja kasoihin hallaa karkottamaan. Trolssissa on säilynyt näiltä ajoilta maassamme ainutlaatuiset pellonhaltijakivet I. kivitontut, jotka muodostuvat kahdesta päällekkäin asetetusta kivistä. Tällaisilla kivipatsailla on vertauskohteita Ruotsissa ja Virossa.

Erkkilän erittäin edustava rakennusryhmä sijaitsee rantatien varrella. Päärakennus on vuodelta 1875 ja pitkä pirttirivi 1820-luvulta. Hirsinen karjarakennus on vuodelta 1880. Lisäksi tilalla on kaksi aittaa. Erkkilän talolle on myönnetty Talonpoikauskulttuurisäätiön kunniakilpi.

Koosourassa Rantamaan torpan pihapiirissä on hyvin säilynyt pieni asuinrakennus ja luhtiaitta.

Arviointi

Pohjanlahden rantatien varrella sijaitseva, valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö, jolle vanhojen rakennusten lisäksi ovat tunnusomaisia pitkät kiviaidat ja ns. pellonhaltijakivet.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, liikenteen historia, sosiaalihistoria, kulttuurihistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Riispyyn kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

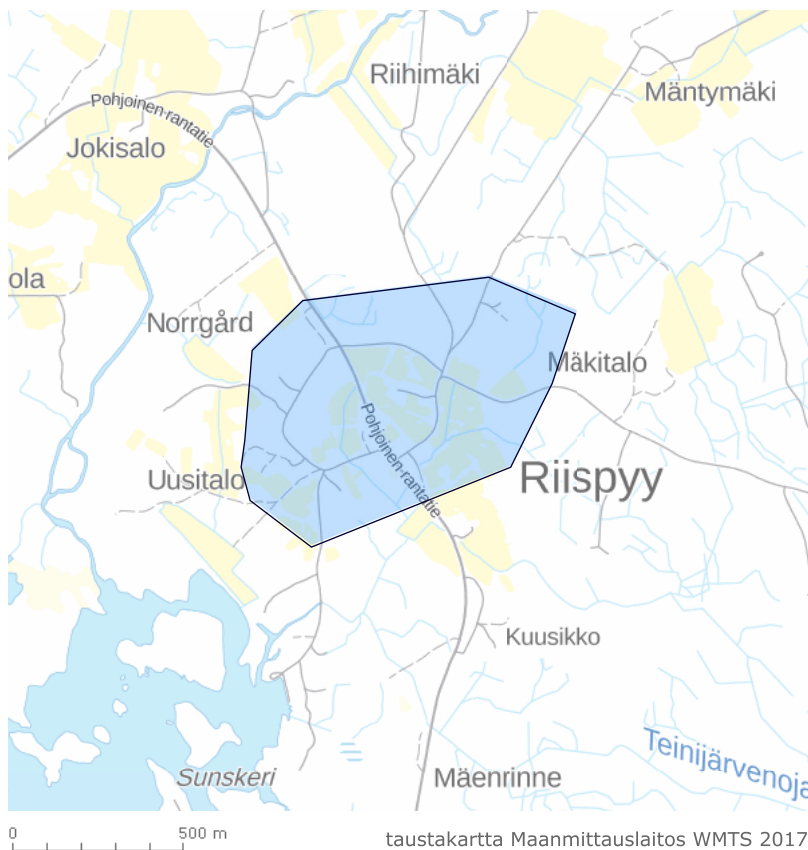
Kuvateksti: Riispyyn seuratalo
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 4.11.2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 4.11.2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Riispyy
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen
 päärakennukset · seurantalot ·

Kuvaus

1300-1400 -luvulla asutettu Riispyyn kyläkeskus sijaitsee Riispyynlahden pohjukassa. Vanhaa rakennuskantaa on mm. Nygårdin ja Norrgårdin tiloilla. Norrgårdin molemmat paritupatyypiset asuinrivit ovat 1820-luvulta. Kylässä on säilynyt seuratalo 1900-luvun alusta. Riispyyn entinen kansakoulu on rakennettu 1907.

Arviointi

Perinteinen kyläympäristö, jossa on säilynyt vanhojen pihapiirien lisäksi seuratalo ja kyläkoulu.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sivistyshistoria, sosiaalihistoria, kulttuurihistoria
 rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen
 todistusvoimaisuus
 maisemallinen: kyläkuvaluonnallisesti merkittävä

Kohteet

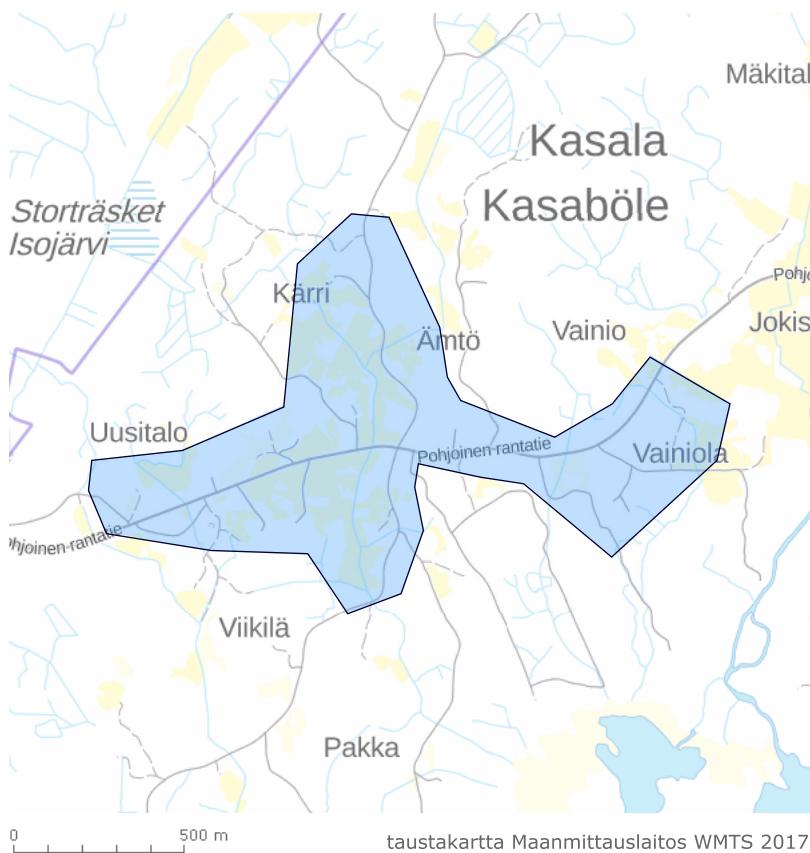
Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Kasalan kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2022

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Kasala
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen
päärakennukset · perinnemaisema ·

Kuvaus

Kasalan kylä on syntynyt jo keskiajalla ja on siten Merikarvian vanhimpia kyliä. Kyläkeskuksessa on säilynyt vanhoja asuin- ja talousrakennuksia sekä kaksi kansakoulua 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Toinen on ollut ruotsin- ja toinen suomenkielinen.

Kasalan kylän kulttuurimaisema on säilyttänyt harvinaisella tavalla perinteisen leimansa katajaketoiheen ja pienine asuinrakennuksineen.

Arviointi

Perinteisen asunsa säilyttänyt kylämaisema vanhoine asuin- ja talousrakennuksineen.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sivistyshistoria, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisyyys, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Korvenkankaan tila

Kuvateksti: Korvensalon pirttirivi.
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Nummelin Liisa
Kuvausaika: 19.7.2011

Kuvateksti: Korvensalon päärakennuksen
kuisti.
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Nummelin Liisa
Kuvausaika: 19.7.2011

Kuvateksti: Korvensalon päärakennus.
Kuvajaji: yleiskuva
Kuvaaja: Nummelin Liisa
Kuvausaika: 19.7.2011

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Riispyy
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

erämaatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Vanha kuvaus:

Kahden talon, Korvensalon ja Ylisentalon, tiivis rakennusryhmä korven keskellä. Ylisentalon pitkä päärakennus on 1800-luvun puolivälistä. Katon harjalla on koristeellinen vellikello.

Liisa Nummelin 19.7.2011:

Ylisentalon päärakennus on purettu jo n. 10 vuotta sitten. Sen tilalle on rakennettu uusi päärakennus. Pihapiiri on muutenkin voimakkaasti muuttunut. Sen sijaan Korvensalon pihapiiriä on vaalittu museokohteena. Rakennukset sekä ulkoasun että interiöörien osalta erityisen autenttisia.

Kuvaus

Korvensalon rakennusryhmä korven keskellä on säilynyt sekä ulkoasun että interiöörien osalta erityisen autenttisina.

Arviointi

Hyvin säilynyt talonpoikaistalon pihapiiri.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: tyyppillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

todistusvoimaisuus
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

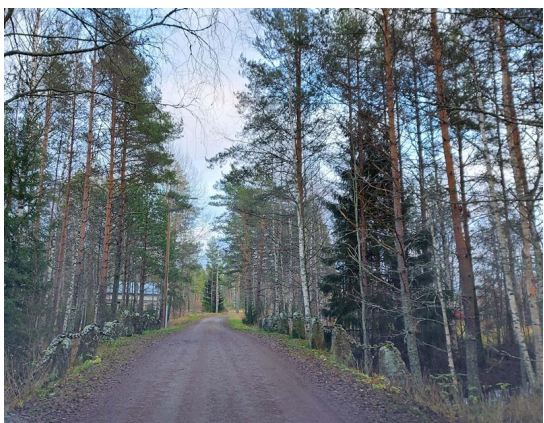
Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Honkajärven kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 4.11.2022

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 4.11.2022

Kuvateksti: Honkajärven kylätie.
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Nummelin Liisa
Kuvausaika: 19.7.2011

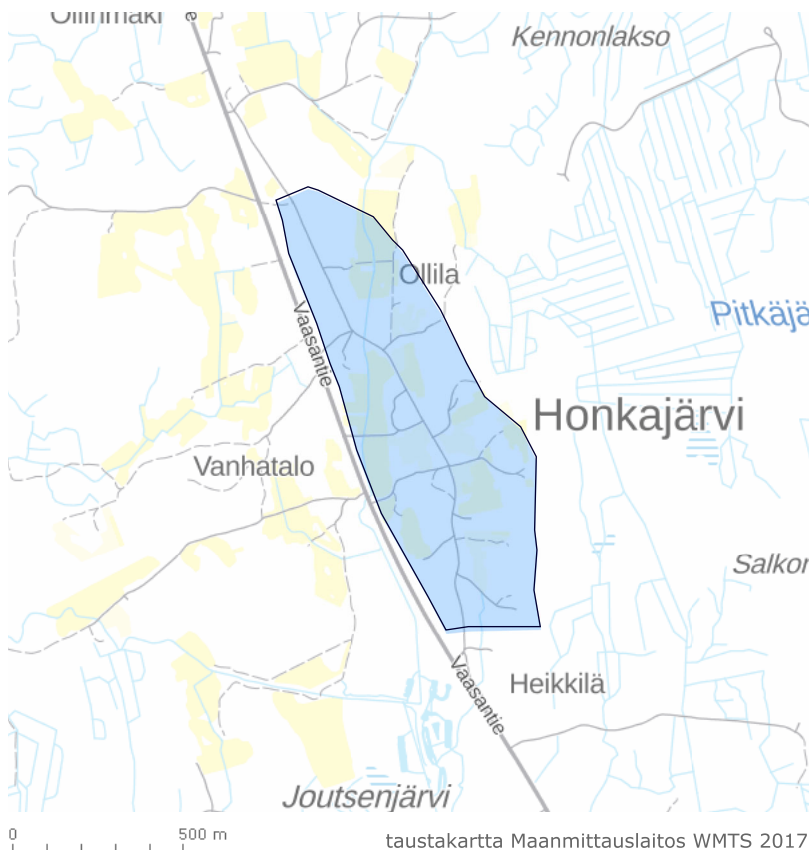
Kuvateksti: Honkajärven entinen koulu.
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Nummelin Liisa
Kuvausaika: 19.7.2011

Kuvateksti: Vanhatalon pihamaa.
 Kuvalaji: yleiskuva
 Kuvaaja: Nummelin Liisa
 Kuvausaika: 19.7.2011

Kuvateksti: Vanhatalon lasikuisti.
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Nummelin Liisa
 Kuvausaika: 19.7.2011

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Honkajärvi
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kylämaisema · kyläraitit · maatilat · maatilojen päärakennukset ·

Kuvaus

Honkajärven kylä asutettiin pysyvästi vasta 1680-luvulla kruunun otettua haltuunsa Ylä-Satakunnan eräomistukset uudisasutusta varten. Perinteistä rakennuskantaa on kylässä Vanhatalon, Pohjolan ja Kallelan (ent. Erkkilä) tiloilla. Vanhatalon 1860 rakennetussa päärakennuksessa on "siikaislainen" kuisti, jonka värilliset lasiruudut ovat laivureiden Tukholman tuliaisia. Värittömät lasit ovat lähellä sijainneesta Kuvaskankaan lasitehtaasta (1860-1884). Katon harjalla on koristeellinen vellikello, joka on aiemmin toiminut laivakellona.

Honkajärven kaksiholvinen kivisilta on rakennettu 1850-luvulla ja vanha kansakoulu vuonna 1908.

Arviointi

Vanha kyläkeskus perinteisine rakennuksineen.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, liikenteen historia, sivistyshistoria

rakennushistoriallinen: tyypillisuus, edustavuus, historiallinen todistusvoimaisuus

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Lauttijärven kylä

Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Niina Uusi-Seppä
Kuvausaika: 2012

Kuvateksti: Lauttijärvi, mylly
Kuvalaji: yleiskuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Lauttijärvi, mylly
Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

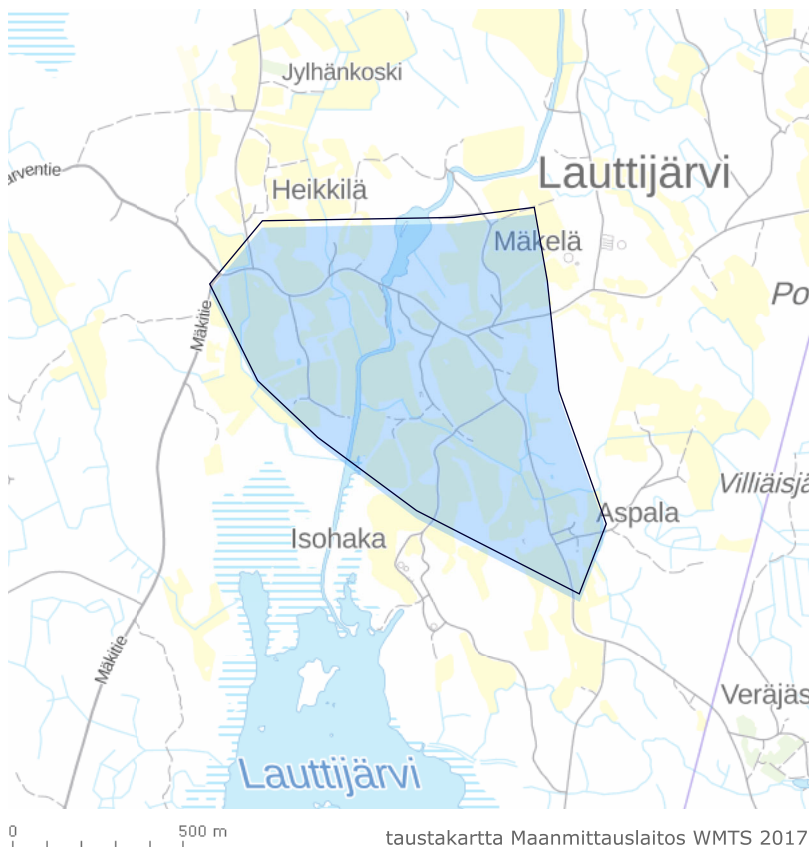
Kuvateksti: Lauttijärvi, Sakarintalo
Kuvalaji: yksityiskohtakuva
Kuvaaja: Putkonen Lauri
Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Lauttijärvi, Sakarintalo
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kuvateksti: Lauttijärvi, Sakarintalo
 Kuvalaji: yksityiskohtakuva
 Kuvaaja: Putkonen Lauri
 Kuvausaika: 2004

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Lauttijärvi
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

koulurakennukset · kylämaisema · maatalousrakennukset · maatilat · maatilojen
päärakennukset · vesisahat · vilja-aitat ·

Kuvaus

Lauttijärven kylä asutettiin 1600-luvun loppupuolella. Nykyisellään rakennukset sijaitsevat varsin hajallaan. Yksittäiskohteista mainittakoon Sakarintalo, jonka poikkeuksellisen komea, kaksikerroksinen, pohjalaistyyppinen päärakennus on vuodelta 1815. Kuusikulmainen kaksikerroksinen kuisti lieenee 1800-luvun lopulta. Lauttijärven vanha kansakoulu on vuodelta 1911. Joen rannalla sijaitseva Hamppulan saha on 1800-luvun lopulta.

Arviointi

Suurehko kylä, jossa monipuolista rakennushistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa.

Arvot:

historiallinen: asutushistoria, teollisuuden historia, sivistyshistoria, sosiaalihistoria

rakennushistoriallinen: harvinaisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historiallinen

todistusvoimaisuus

maisemallinen: kyläkuvallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjanlahden rantatie, Alakylä

Kuvateksti: Kuninkaantie. Alakylä, Merikarvia.

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Huomiot: N 6868827 E 211964
Pohjoiseen.

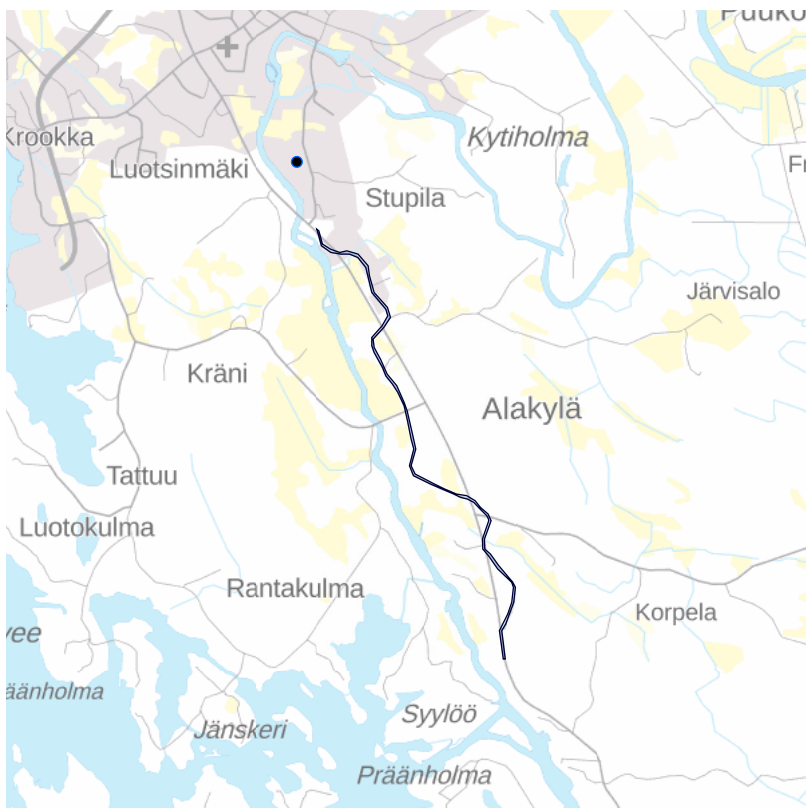

Kuvateksti: Vanha kulkuväylä
Kuninkaantieltä rantaan.
Alakylä, Merikarvia.

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Huomiot: N 6868789 E 211979
Luoteeseen.

taustakartta Maanmittauslaitos WMTS 2017

Kunta: Merikarvia

Kylä/kosa: Alakylä

Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Historia

Merikarvian Alakylä on peräisin 1300-luvulta.

Ulvilan ja Korsholman välinen rannikon tieyhteys on keskiaikainen. Korsholman linnan perustaminen ja siihen liittyneet hallinnolliset järjestelyt ajoittuvat 1300-luvun loppuun ja 1400-luvun alkuun. Ne vaikuttivat tieyhteysien rakentamiseen ja parantamiseen etelän hallintokeskuksista Korsholmaan. Valtionhoitaja Sten Sture vanhempi käytti Korsholman ja Ulvilan välistä reittiä matkallaan Ruotsiin vuonna 1491. Ture Pedersson Bielke yöpyi vuonna 1557 matkallaan Ruotsiin Merikarvialla sijainneen pyhän Birgitan kappelin lähetyvillä. Bielke yöpyi samaisella matkallaan myös Ahlaisissa.

Asumattomien seutujen halki kulkeneen Pohjanlahden rantatien ylläpito oli raskasta. Ulvilalaisia ja närpiöläisiä sakotettiin 1550-luvulla rantatien huonokuntoisten siltojen vuoksi. 1600-luvulla liikenne ja posti siirtyivät osittain kulkemaan parempikuntoiselle Kyrönkankaantielle, mutta Pohjanlahden rannikkokaupunkien valitukset saivat postinkulun takaisin rantatielle vuonna 1675 (eräissä lähteissä myös v. 1676). Samalla Kyrönkankaantien merkitys Pohjanmaan ja Etelä-Suomen välisessä liikenteessä väheni.

Kuvaus

Rantatie jatkuu Harvalasta kohti Merikarvian Alakylää ja Kuninkaantietä loivasti mutkitellen. Kivimäen ja Strikaan sekä Jyllilään vievän tien risteyksen kohdalla rantatien linjaukset ovat hieman vaihdelleet. Rantatie on Senaatinkartan mukaan jatkunut Kuninkaantietä pitkin kohti pohjoista. Isojakokarttojen mukaan kulkuväyliä on mennyt kohti kirkonkylää sekä rannempaa niittyjen tai peltojen laitaa Äänkin kohdalla että Kuggin tilan lähellä ilmeisesti olleen vanhan sataman kohdalla suunnilleen nykyisen Kuninkaantien linjausta pitkin. Tiet ovat yhtyneet lähellä kohtaa, josta nykyinen Antintie lähtee kohti keskustaa. Rantatie on mennyt niin lähellä merta ja jokisuistoa, että perimätiedon mukaan tuulet tai vedenkorkeuden vaihtelut ovat voineet ajoittain nostaa veden maantielle.

Uuden rantatien rakentaminen on edesauttanut Alakylän vanhan kylänraitin säilymistä.

Kuvaus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä, 1500-luvulta periytyvä postitie yhdisti aikanaan toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon. Pohjanlahden rantatie on hyväksytty valtakunnalliseksi matkailutieksi.

Uuden rantatien rakentaminen on edesauttanut Alakylän vanhan kylänraitin säilymistä.

Arviointi

Vanhan linjauksensa säilyttänyt historiallinen postitie 1500-luvulta.

Arvot:

historiallinen: liikenteen historia, hallintohistoria, kulttuurihistoria
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Vanha yhteiskoulu

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjanlahden rantatie, Kööriä

Kuvateksti: Kööriä,
Merikarvia.
Kuvajä: yleiskuva
Kuvajä: Mikael
Lähteenmäki
Kuvajä: 20081007
Huomiot: N 6861039 E
211507
Pohjoiseen.

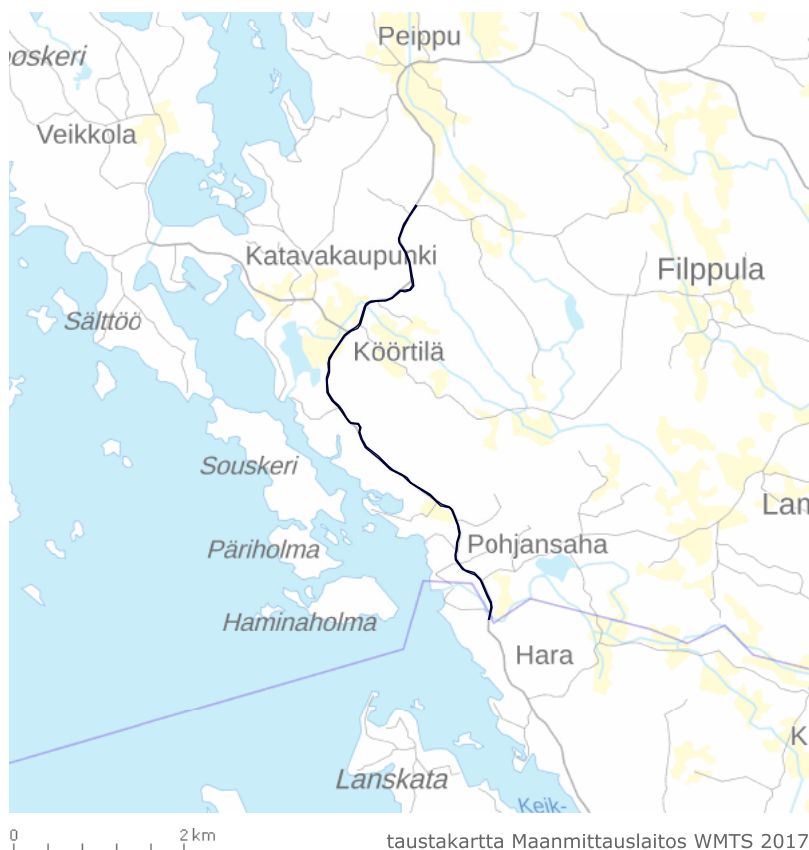
Kuvateksti: Pooskerintie,
oikealla Kööriän
entinen
kansakoulu.
Kuvajä: yleiskuva
Kuvajä: Mikael
Lähteenmäki
Kuvajä: 20081007
Huomiot: N 6861260 E
211684 Lanteen.

Kuvateksti: Rantatie
Kööriästä etelään.
Kuvajä: yleiskuva
Kuvajä: Mikael
Lähteenmäki
Kuvajä: 20090624
Huomiot: N 6861238 E
211652 Etelään.

Kuvateksti: Kööriän sataman
vanhoja
rantahuoneita.
Kuvajä: yksityiskohtakuva
Kuvajä: Mikael
Lähteenmäki
Kuvajä: 20080225
Huomiot: N 6861538 E
210612 Lanteen.

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Koortilä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Historia

Koortilän kylä on peräisin jo 1300-luvulta. Pohjansahaan perustettiin ensimmäinen saha vuonna 1756. Haminaholman höyrysaha toimi alueella 1800-luvun lopulta 1900-luvun alkuun.

Uvilan ja Korsholman välinen rannikon tieyhteys on keskiaikainen. Korsholman linnan perustaminen ja siihen liittyneet hallinnolliset järjestelyt ajoittuvat 1300-luvun loppuun ja 1400-luvun alkuun. Ne vaikuttivat tieyhteysien rakentamiseen ja parantamiseen etelän hallintokeskuksista Korsholmaan. Valtionhoitaja Sten Sture vanhempi käytti Korsholman ja Uvilan välistä reittiä matkallaan Ruotsiin vuonna 1491. Ture Pedersson Bielke yöpyi vuonna 1557 matkallaan Ruotsiin Merikarvialla sijainneen pyhän Birgitan kappelin lähetyvillä. Bielke yöpyi samaisella matkallaan myös Ahlaisissa.

Asumattomien seutujen halki kulkeneen Pohjanlahden rantatien ylläpito oli raskasta. Ulvilalaisia ja närpiöläisiä sakotettiin 1550-luvulla rantatien huonokuntoisten siltojen vuoksi. 1600-luvulla liikenne ja posti siirtyivät osittain kulkemaan parempikuntoiselle Kyrönkankaantielle, mutta Pohjanlahden rannikkokaupunkien valitukset saivat postinkulun takaisin rantatielle vuonna 1675 (eräissä lähteissä myös v. 1676). Samalla Kyrönkankaantien merkitys Pohjanmaan ja Etelä-Suomen välisessä liikenteessä väheni.

Kuvaus

Pohjansahasta tie jatkuu kohti Koortilää loivasti mutkittelevana ja kaartelevana metsäisissä ympäristöissä. Paikoin tieltä pilkahtaa näkymiä pienille peltotilkuille pääasiassa tien

eteläpuolella. Rantatietä on oikaistu Haanpäänlahden kohdilla.

Köörtilän kylää lähestyttäessä näkymä tien länsipuolella laajenee peltoaukeaksi saavuttaessa kylän keskustaan. Köörtilän kylämiljöö aivan rantatien yhteydessä muodostaa näyttävän kokonaisuuden, joka kuvastaa mainiosti vanhan maantien varrella olevaa maalaismaisemaa. Kulkijan eteen vanha kylänäkymä avautuu hiljalleen. Tien vieressä on ensin paikoin peltoja. Hetken kuluttua pellot muuttuvat laajemmiksi peltoaukeiksi ja samalla punaiseksi maalatut puurakennukset alkavat pilkottavaa horisontissa. Köörtilästä rantatie jatkuu kohti pohjoista ja Peipun kylää. Träskinjärven kohdalla vanha tielinjaus on tehnyt pienen mutkan nykyisen tien itäpuolelle.

Mualla PAKKI-järjestelmässä:

Satakunnan rakennusperintö 2005 arvoluokka: valtakunnallinen

Valtakunnallisesti merkittävä maataloudesta ja kalastuksesta elantonsa saanut kylä, jossa runsaasti 1800-luvun perinteistä rakennuskantaa.

Kuvaus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä, 1500-luvulta periytyvä postitie yhdisti aikanaan toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon. Pohjanlahden rantatie on hyväksytty valtakunnalliseksi matkailutieksi.

Arviointi

Vanhan linjauksensa säilyttänyt historiallinen postitie 1500-luvulta.

Arvot:

historiallinen: liikenteen historia, hallintohistoria, kulttuurihistoria
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjanlahden rantatie, Merikarvia kk

Kuvateksti: Merikarvianjoki
terveyskeskuksen
pohjoispuolella.
Holma, Merikarvia.

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Mikael
Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Ylikylä
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Historia

Merikarvian Ylikylä on peräisin 1300-luvulta.

Ulvilan ja Korsholman välinen rannikon tieyhteys on keskiaikainen. Korsholman linnan perustaminen ja siihen liittyneet hallinnolliset järjestelyt ajoittuvat 1300-luvun loppuun ja 1400-luvun alkuun. Ne vaikuttivat tieyhteysien rakentamiseen ja parantamiseen etelän

hallintokeskuksista Korsholmaan. Valtionhoitaja Sten Sture vanhempi käytti Korsholman ja Ulvilan välistä reittiä matkallaan Ruotsiin vuonna 1491. Ture Pedersson Bielke yöpyi vuonna 1557 matkallaan Ruotsiin Merikarvialla sijainneen pyhän Birgitan kappelin lähetyvillä. Bielke yöpyi samaisella matkallaan myös Ahlaisissa.

Asumattomien seutujen halki kulkeneen Pohjanlahden rantatien ylläpito oli raskasta. Ulvilalaisia ja närpiöläisiä sakotettiin 1550-luvulla rantatien huonokuntoisten siltojen vuoksi. 1600-luvulla liikenne ja posti siirtyivät osittain kulkemaan parempikuntoiselle Kyrönkankaantielle, mutta Pohjanlahden rannikkokaupunkien valitukset saivat postinkulun takaisin rantatielle vuonna 1675 (eräissä lähteissä myös v. 1676). Samalla Kyrönkankaantien merkitys Pohjanmaan ja Etelä-Suomen välisessä liikenteessä väheni.

Kuvaus

Vanha rantatie on Alakylän Stupilassa mutkitellut nykyistä Antintietä kohti pohjoista. Tie on ylittänyt Kiilan ja Holmankosken sillat, josta kääntynyt luoteeseen kohti Merikarvian keskustaa. Tie on kulkenut Papintien, Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakodin, Kauppatien, Välitien ja Koulutien kautta takaisin Antintielle ja edelleen Satamatien ylitse Riihitielle. Riihitien soratietä vanha rantatie on mennyt luoteeseen mutkittelevana ja pienimuotoisena, peltolaikkujen värittämänä pikkutienä ja palannut nykyiselle rantatielle.

Kuvaus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä, 1500-luvulta periytyvä postitie yhdisti aikanaan toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon. Pohjanlahden rantatie on hyväksytty valtakunnalliseksi matkailutieksi.

Arviointi

Vanhan linjauksensa säilyttänyt historiallinen postitie 1500-luvulta.

Arvot:

historiallinen: liikenteen historia, hallintohistoria, kulttuurihistoria
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Alaknuusi
Huvisaari
Isopappila
Kalliola (Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakoti)
Lukkarin puustelli
Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakoti
Merikarvian kirkko
Merikarvian sairaala (Vanha-Sairaala)
Mäkitalo
Näsi
Pohjatalo
Rantamaa
Sampola
Setälän mylly
Tuomimaa
Vanhatalo
Varheenmaa
Virtala
Vuorenrinne

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjanlahden rantatie, Merikarvia kk - Trolssi

Kuvateksti: Vasemmalla Rantatie, Trolssintie kääntyy oikealle.

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Huomiot: N 6878386 E 208604 Pohjoiseen.

Kuvateksti: Rantatie Merikarvian Trolssissa. Oikealle kääntyy Trolssintie.

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Huomiot: N 6878406 E 208608 Pohjoiseen.

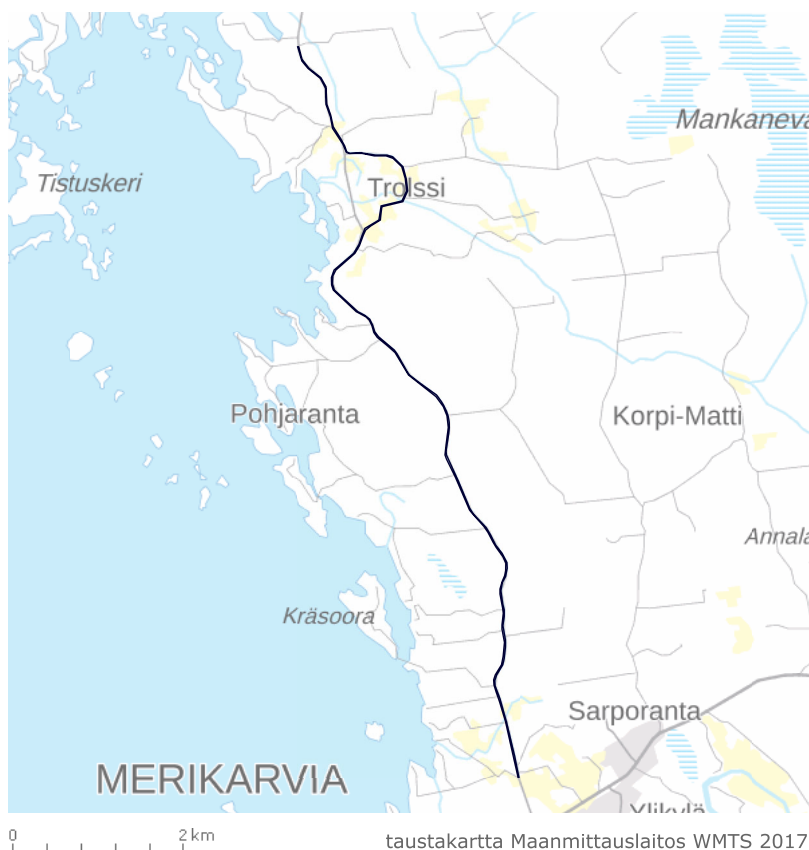
Kuvateksti: Kivaita Merikarvian Trolssissa.

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Huomiot: N 6878410 E 208608 Itään.

Kunta: Merikarvia
 Kylä/kosa: Ylikylä
 Aluetyyppi: arvoalue
 Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Historia

Uvilan ja Korsholman välinen rannikon tieyhteys on keskiaikainen. Korsholman linnan perustaminen ja siihen liittyneet hallinnolliset järjestelyt ajoittuvat 1300-luvun loppuun ja 1400-luvun alkuun. Ne vaikuttivat tieyhteysien rakentamiseen ja parantamiseen etelän hallintokeskuksista Korsholmaan. Valtionhoitaja Sten Sture vanhempi käytti Korsholman ja Ulvilan välistä reittiä matkallaan Ruotsiin vuonna 1491. Ture Pedersson Bielke yöpyi vuonna 1557 matkallaan Ruotsiin Merikarvialla sijainneen pyhän Birgitan kappelin lähetyvillä. Bielke yöpyi samaisella matkallaan myös Ahlaisissa.

Asumattomien seutujen halki kulkeneen Pohjanlahden rantatien ylläpito oli raskasta. Ulvilalaisia ja närpiöläisiä sakotettiin 1550-luvulla rantatien huonokuntoisten siltojen vuoksi. 1600-luvulla liikenne ja posti siirtyivät osittain kulkemaan parempikuntoiselle Kyrönkankaantielle, mutta Pohjanlahden rannikkokaupunkien valitukset saivat postinkulun takaisin rantatielle vuonna 1675 (eräissä lähteissä myös v. 1676). Samalla Kyrönkankaantien merkitys Pohjanmaan ja Etelä-Suomen välisessä liikenteessä väheni.

Kuvaus

Nykyinen rantatie Merikarvian kirkonkylästä Trolssiin asti kulkee vanhan rantatien linjausta. Tiemaisema koostuu pääasiassa metsätaipaleesta, ja välissä pilkottaa silloin tällöin näkymiä pienille peltoaukeille. Vanha rantatielinjaus, Gamla Sommar Landsvägen, on kulkenut Trolssin kylän itäpuolelta suunnilleen nykyistä Trolssintietä pitkin. Trolssintien soratien kapeus ja mutkittelevuus antavat vaikutelman menneen ajan tiestä, jota korostaa tiellä kuljettaessa pidettävä hiljainen vauhti. Trolssin kylässä kulkijaan tekevät vaikutuksen

useille Merikarvian kylille ominaiset massiiviset kiviaidat, joita on aivan rantatien vieressä. Jatkettaessa Trolssista pohjoiseen vanha rantatie on tehnyt pieniä mutkia ja palannut nykyiselle rantatielle.

Kuvaus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä, 1500-luvulta periytyvä postitie yhdisti aikanaan toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon. Pohjanlahden rantatie on hyväksytty valtakunnalliseksi matkailutieksi.

Arviointi

Vanhan linjauksensa säilyttänyt historiallinen postitie 1500-luvulta.

Arvot:

historiallinen: liikenteen historia, hallintohistoria, kulttuurihistoria
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

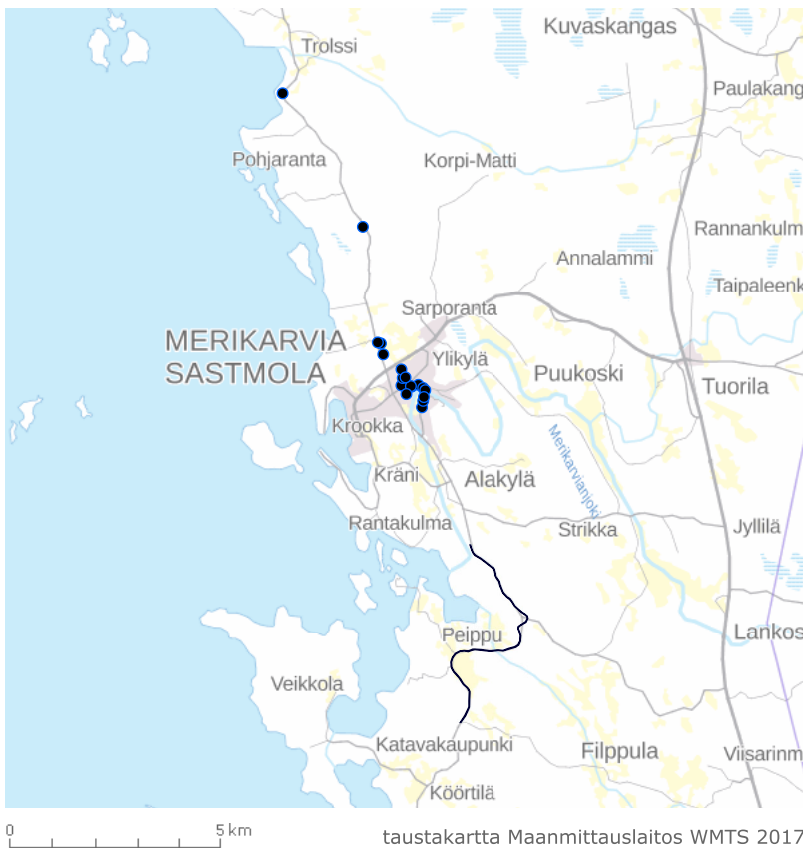
Ei kohteita.

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjanlahden rantatie, Peippu - Harvala

Kuvateksti: Peipunlahti.
Merikarvia.
Kuvalagi: yleiskuva
Kuvaaja: Mikael
Lähteenmäki
Kuvausaika: 20080901

Kunta: Merikarvia
Kylä/kosa: Peippu
Aluetyyppi: arvoalue
Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Historia

Peipun kylä on Trolssin kylän ohella Merikarvian rannikon nuorimpia, ja peräisin vasta 1700-luvulta.

Uvilan ja Korsholman välinen rannikon tieyhteys on keskiaikainen. Korsholman linnan perustaminen ja siihen liittyneet hallinnolliset järjestelyt ajoittuvat 1300-luvun loppuun ja

1400-luvun alkuun. Ne vaikuttivat tieyhteyksien rakentamiseen ja parantamiseen etelän hallintokeskuksista Korsholmaan. Valtionhoitaja Sten Sture vanhempi käytti Korsholman ja Ulvilan välistä reittiä matkallaan Ruotsiin vuonna 1491. Ture Pedersson Bielke yöpyi vuonna 1557 matkallaan Ruotsiin Merikarvialla sijainneen pyhän Birgitan kappelin lähetyvillä. Bielke yöpyi samaisella matkallaan myös Ahlaisissa.

Asumattomien seutujen halki kulkeneen Pohjanlahden rantatien ylläpito oli raskasta. Ulvilalaisia ja närpiöläisiä sakotettiin 1550-luvulla rantatien huonokuntoisten siltojen vuoksi. 1600-luvulla liikenne ja posti siirtyivät osittain kulkemaan parempikuntoiselle Kyrönkankaantielle, mutta Pohjanlahden rannikkokaupunkien valitukset saivat postinkulun takaisin rantatielle vuonna 1675 (eräissä lähteissä myös v. 1676). Samalla Kyrönkankaantien merkitys Pohjanmaan ja Etelä-Suomen välisessä liikenteessä väheni.

Kuvaus

Köörtilästä rantatie jatkuu kohti Peippua. Träskinjärven kohdalla vanha tielinjaus on tehnyt pienen mutkan nykyisen tien itäpuolelle. Filppulan risteyksen jälkeen Peippuun saavuttaessa tien itäpuolelle avautuu vähitellen laaja peltoaukea. Rantatie kaartuu samalla loivasti itään, jolloin mäen päällä ja tien varrella ohitetaan osa kylän vanhasta asutuksesta. Samalla Peipun entinen koulu jää eteläpuolelle, ja tie kääntyy loivasti pohjoiseen kohti Harvalaa. Harvalassa, Lankoskelle vievän Harvalantien kohdalla, vanha rantatie on ylittänyt nykyisen rantatien muutamaan kertaan palatakseen takaisin nykyiselle rantatielle. Kansalaisen karttapaikan ortoilmakuvassa vanha tielinja on helpoiten havaittavissa.

Rantatieltä noin 10 kilometriä itään valtatie 8:n varrella sijaitsee Lankosken vanha teollisuuspaikka. Alueella on toiminut jo 1700-luvulla saha. Lankoski teollisuuslaitoksineen siirtyi 1800-luvun puolivälissä Antti Ahlströmin haltuun. Lankosken kaksiaukkoinen historiallisesti merkittävä kiviholvisilta on museosilta ja se on rakennettu vuonna 1887.

Rantatie jatkuu Harvalasta kohti Merikarvian Alakylää.

Kuvaus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä, 1500-luvulta periytyvä postitie yhdisti aikanaan toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon. Pohjanlahden rantatie on hyväksytty valtakunnalliseksi matkailutieksi.

Arviointi

Vanhan linjauksensa säilyttänyt historiallinen postitie 1500-luvulta.

Arvot:

historiallinen: liikenteen historia, hallintohistoria, kulttuurihistoria
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Alaknuusi
Huvisaari
Isopappila
Kalliola (Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakoti)
Lukkarin puustelli
Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakoti
Merikarvian sairaala (Vanha-Sairaala)
Mäkitalo
Näsi
Pohjatalo
Rantamaa
Sampola
Setälän mylly
Tuomimaa
Vanhatalo

Varheenmaa
Virtala
Vuorenrinne

PAKKI - SATAKUNNAN MUSEO / ALUEEN INVENTOINTIRAPORTTI

Pohjanlahden rantatie, Riispyy - Kasala

Kuvateksti: Vanha rantatien linjaus oikealla (tien alku: Niittynevantie), vasemmalla nykyinen Rantatie.

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Huomiot: N 6882933 E 207422 Pohjoiseen.

Kuvateksti: Kasalan Myllysilta.

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20081007

Huomiot: N 6883245 E 207395 Pohjoiseen.

Kuvateksti: Kasalanjoki. Kasalan Myllysilta, Merikarvia.

Kuvalaji: yleiskuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080901

Huomiot: N 6883258 E 207392 Itään.

Kuvateksti: Kasalanjoki. Kasalan Myllysilta, Merikarvia.

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20081007

Huomiot: N 6883258 E 207392 Itään.

Kuvateksti: Pohjanlahden rantatie saapuu Satakuntaan Siipyyssä. Kasala, Merikarvia.

Kuvalaji: yksityiskohtakuva

Kuvaaja: Mikael Lähteenmäki

Kuvausaika: 20080814

Huomiot: N 6882596 E 204476 Kaakkoon.

Kunta: Merikarvia

Kylä/kosa: Kasala

Aluetyyppi: arvoalue

Arvotus: maakunnallisesti merkittävä

Museoalan ontologian käsitteet

liikenneväylät ·

Historia

Riispyy on asutettu noin 1300-1400 -luvulla, myös Kasalan kylä on peräisin jo keskiajalta.

Uvilan ja Korsholman välinen rannikon tieyhteys on keskiaikainen. Korsholman linnan perustaminen ja siihen liittyneet hallinnolliset järjestelyt ajoittuvat 1300-luvun loppuun ja 1400-luvun alkuun. Ne vaikuttivat tieyhteysien rakentamiseen ja parantamiseen etelän hallintokeskuksista Korsholmaan. Valtionhoitaja Sten Sture vanhempi käytti Korsholman ja Ulvilan välistä reittiä matkallaan Ruotsiin vuonna 1491. Ture Pedersson Bielke yöpyi vuonna 1557 matkallaan Ruotsiin Merikarvialla sijainneen pyhän Birgitan kappelin lähetyvillä. Bielke yöpyi samaisella matkallaan myös Ahlaisissa.

Asumattomien seutujen halki kulkeneen Pohjanlahden rantatien ylläpito oli raskasta. Ulvilalaisia ja närpiöläisiä sakotettiin 1550-luvulla rantatien huonokuntoisten siltujen vuoksi. 1600-luvulla liikenne ja posti siirtyivät osittain kulkemaan parempikuntoiselle Kyrönkankaantielle, mutta Pohjanlahden rannikkokaupunkien valitukset saivat postinkulun takaisin rantatielle vuonna 1675 (eräissä lähteissä myös v. 1676). Samalla Kyrönkankaantien merkitys Pohjanmaan ja Etelä-Suomen välisessä liikenteessä väheni.

Kuvaus

Lähestyttäessä Riispyyn kylää etelästä vanha tielinjaus on kulkenut osittain nykyisen tien itä- ja länsipuolella ja palannut Heikkilän kohdalla kulkemaan nykyisen tien itäpuolella. Tästä vanha rantatie on palannut nykyiselle tielinjaukselle. Vanha rantatie on ohittanut Riispyyn kylän länsipuolitse, mutta uusi rantatie kulkee suoraan Riispyyn kylän halki.

Riispyystä vanha rantatie on jatkunut pohjoiseen ja kääntynyt juuri ennen nykyisen tien oikaisua oikealle Myllysilälle Niittynevantien hiekkatielle, ylittänyt Kasalanjoen ja palannut takaisin nykyiselle rantatielle. Myllysillassa Kasalanjoen kasvillisuus on rehevää joen tuoman kosteuden vuoksi. Pienessä kivilähdessä on aukkoja ja kaiteet puuttuvat.

Vanha rantatie jatkuu Kasalan kauniissa maalaismaisemassa ja tekee nykyisen tien molemmin puolin pieniä koukkauksia Haapalan ja Kivimäen kohdilla. Juuri ennen Pohjanmaan ja Riispyyn rajaa vanha tie palaa nykyisen rantatien linjaukselle.

Kuvaus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä, 1500-luvulta periytyvä postitie yhdisti aikanaan toisiinsa Turun ja Korsholman linnahallinnon. Pohjanlahden rantatie on hyväksytty valtakunnalliseksi matkailutieksi.

Arviointi

Vanhan linjauksensa säilyttänyt historiallinen postitie 1500-luvulta.

Arvot:

historiallinen: liikenteen historia, hallintohistoria, kulttuurihistoria
maisemallisesti merkittävä

Kohteet

Ei kohteita.